

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Moravskoslezský
kraj

Model sociální služby
Služby následné péče
(pro osoby závislé na návykových látkách)

Struktura modelu

1. Vymezení typických nepříznivých situací, na které služba reaguje
2. Specifikace potřeb, na které služba reaguje
3. Činnosti služby
4. Optimální provozní doba
5. Optimální personální zajištění služby
6. Parametry kapacity
7. Minimální standard služby pro zajištění potřeb v území
8. Optimální výsledek práce služby směrem k uživatelům

1. Vymezení typických nepříznivých situací, na které služba reaguje

Primární typickou nepříznivou situací je vzhledem k cílové skupině služby

- Závislost na návykových látkách nebo na hazardní hře

Služba nadále reaguje na následující nejčastější NSS, které se závislostí a ohrožení závislostí souvisejí:

- Zadluženost
- Nezaměstnanost
- Vztahové problémy
- Špatný zdravotní stav
- Nestabilizovaný psychický stav
- Krizový stav
- Neexistence (ztráta) bydlení
- Kriminální minulost/budoucnost - problémy s orgány činnými v trestním řízení
- Finanční problémy
- Sociální izolace
- Nízká míra informovanosti v oblasti sociálně-právní oblasti
- Ztráta sociálních dovedností
- Proměnlivá motivace k udržení abstinence
- Neschopnost řešit situaci vlastními silami
- Neuspokojení – neschopnost uspokojení základních životních potřeb

2. Specifikace potřeb, na které služba reaguje

Jednotlivé potřeby dle oblastí:

Podpora v abstinenci

- ze strany odborníků
- ze strany skupiny

Bydlení

- potřeba najít či změnit místo k bydlení, mít bezpečné místo k bydlení
- potřeba osamostatnit se, mít něco svého, mít své soukromí
- potřeba zlepšení vztahů v místě bydlení – vztahy se sousedy
- potřeba mít informace o finanční podpoře v oblasti bydlení
- potřeba finančního plánování (např. potřeba zvládnout si našetřit na kauci)
- potřeba udržet si bydlení – v souvislosti s léčbou, dluhy

Finance

- potřeba mít legální zaměstnání, nepracovat jen na černo
- potřeba umět hospodařit se svými financemi

- potřeba řešit své dluhy – zorientovat se ve své finanční situaci, vědět, na koho se můžu obrátit
- potřeba finanční nezávislosti a soběstačnosti

Vzdělání a práce

- potřeba zvýšit si kvalifikaci, dokončit školu
- potřeba mít prestiž, postavení
- potřeba seberealizovat se
- potřeba dělat něco užitečného
- potřeba mít jistotu zaměstnání, umět si ho udržet
- potřeba něco dokázat, aby mě ostatní znovu brali
- potřeba struktury a organizace života a času

Zdraví

- potřeba cítit se dobře, nebo alespoň lépe – vyřešení zdravotních potíží
- potřeba pečovat o sebe
- potřeba zorientovat se v oblasti péče o zdraví – zdraví X závislost, souvislosti vzhledem k abstinenci

Komunikace a vztahy

- potřeba komunikovat s okolím – práce, komunita
- potřeba řešit vztahy s rodinou (původní i současnou), s partnery, dětmi, s kamarády, známými

Osobní růst a rozvoj

- potřeba spirituálního rozvoje
- potřeba posílení kompetencí
- potřeba rozvoje dovedností a schopností nových nebo znovuobjevených

Změna životního stylu

- umět smysluplně využít volný čas
- potřeba vrátit se ke starým nebo objevit nové koníčky
- potřeba pečovat o sebe

Další potřeby

- akceptace, přijetí, pochopení – i s prožitou minulostí, sám sebou, okolím
- úcta
- mít se rád
- být mobilní – zpět řidičák, nepřijít o něj
- něco změnit, potřeba změny
- být „čistý“ – vyřešit si právní minulost / současnost

3. Činnosti služby

Přímá práce s klientem

Základní činnosti při poskytování služeb následné péče se zajišťují v rozsahu těchto úkonů, v rámci kterých se vykonává přímá práce nebo práce ve prospěch klienta:

a) sociálně terapeutické činnosti:

socioterapeutické činnosti, jejichž poskytování vede k trvalé abstinenci, prevenci relapsu, rozvoji nebo udržení osobních a sociálních schopností a dovedností podporujících sociální začleňování osob,

- **Individuální poradenství/terapie**
- **Skupinová terapie**
- **Rodinné poradenství/terapie**
- **Párové poradenství/terapie**
- **Pracovní terapie**
- **Prevence relapsu**
- **Krizová intervence**

b) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím:

aktivity umožňující lepší orientaci ve vztazích odehrávajících se ve společenském prostředí,

- **Návštěvy kulturně-společenských akcí a zařízení**
- **Návštěvy jiných sociálních služeb (prostředí)**
- **Víkendové/zátěžové pobyty**

c) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí:

1. pomoc při vyřizování běžných záležitostí

- **Sociálně-právní servis**

2. pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou a pomoc a podpora při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování osob

- **Motivace a pomoc při navázání kontaktu s rodinou**

d) poskytnutí ubytování, jde-li o pobytovou formu služby:

1. ubytování

- ⑩ **Zajištění základního vybavení**
- ⑩ **Poskytnutí lůžkovin**

2. zajištění podmínek pro úklid, praní ložního prádla a žehlení

- ⑩ **Instruktaž k úklidu pokoje a společných prostor**
- ⑩ **Instruktaž k obsluze přítomných zařízení**
- ⑩ **Výdej úklidových prostředků**

3. zajištění podmínek pro celkovou hygienu těla,

e) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, jde-li o pobytovou formu služby:

1. vytvoření podmínek pro samostatnou přípravu stravy

- **Instruktaž k přípravě stravy a obsluze přítomných zařízení**

2. zajištění celodenní stravy odpovídající věku, zásadám racionální výživy a potřebám dietního stravování.

Přímá práce ve prospěch klienta

- Kooperativní spolupráce (s ostatními institucemi, návaznými službami, úřady atd)
- Případová supervize
- Vedení záznamů o průběhu poskytování sociální služby

Náplň práce sociálního pracovníka

- Poradenství
- Sociální práce
- Povinné vzdělávání
- Účast na týmových supervizích, poradách
- Zpracovávání statistik
- Technické a provozní zabezpečení služby
- Tvorba projektů, příprava žádostí o dotace

4. Optimální provozní doba

- Pobytová forma služby: 24hod/den
 - Po-Pá ambulantní přítomnost
 - Dva dny v týdnu do 20.00 z důvodu skupinových jednání (komunit), práce se zaměstnanými klienty
 - Ostatní dny od 8.00 do 16.00
 - Jinak pohotovostní služby na telefonu, eventuálně víkendové směny dle činností služby
- Ambulantní forma služby:
 - Po – Pá, minimálně 4 dny v týdnu
 - Dva dny v týdnu provozní dobu do odpoledních až podvečerních hodin, pro dostupnost služby pracujícím klientům:
 - 2x týdně: 8:00 – 18.00
 - 2-3x týdně: 8.00 – 15:00

5. Optimální personální zajištění služby

Výčet profesí podílejících se na přímé práci

Pobytová forma:

- sociální pracovník,
- pracovník v soc. službách,
- ostatní odborní pracovníci – adiktolog, psycholog, terapeut

Ambulantní forma:

- sociální pracovník,
- ostatní odborní pracovníci – terapeut, adiktolog, psycholog

Poměr sociální pracovník / pracovníci podílející se na přímé práci

1:3 – u pobytové služby

1:1 – u ambulantní služby

Poměr pracovníků v přímé práci /nepřímé práci

Podle velikosti dané služby, minimálně 0,7 PPP: 0,3 PNP

6. Parametry kapacity

- Počet úvazků v přímé práci
- Počet klientů
Maximální počet klientů (počet aktivních smluv) na pracovníka
 - Pobytová služba – 6 klientů/ 1 úvazek
 - Ambulantní – 20 klientů/ 1 úvazek
- Klientohodiny - počet hodin přímé práce s klientem face-to-face
(max. 5 hodin v klasickém pracovním dni, neboli 65% pracovní doby)
- Intervence – vnější zásah pracovníka v procesu změny životního stylu klienta

U pobytové formy navíc:

- Počet lůžek
- Obloženost – počet lůžkodnů neboli počet obsazených lůžek
- Počet odmítnutých zájemců a důvody odmítnutí. Evidování umožňuje zachytit s jakým počtem zájemců, mimo těch přijatých do služby, v každém roce služba jedná, zda zájem převyšuje kapacitu služby, zda služba odkazuje na další dostupné služby apod.

7. Minimální standard služby pro zajištění potřeb v území

Poskytování služeb a výkon činností, odbornost pracovníků dle zákona o sociálních službách.

Není možné definovat přesný počet úvazků na minimální standard obecně pro všechny Služby následné péče, záleží hlavně na velikosti spádového území:

- Ambulantní služby: minimálně 1 celý úvazek pro reálné zajištění služby a přiměřenou čekací dobu na objednání – dále dle mapování potřeb v území, počtu odmítnutých zájemců
- Pobytové služby: minimálně 4 úvazky pro kapacitu 20 lůžek
- Provozní doba - 2 dlouhé dny v týdnu

Materiálně-technické zabezpečení služby:

- Ambulantní forma
 - mobil
 - počítač, tiskárna s kopírkou
 - vhodný prostor: kontaktní místnost, poradenská místnost, kancelář, hygienické zázemí pro klienty a pracovníky, sklad
- Pobytová forma
 - vhodný objekt
 - 2x počítač (1 pro klienty)
 - pevná telefonní linka
 - mobilní telefon
 - připojení k internetu
 - vybavení pokojů a společných prostor

8. Optimální výsledek práce služby směrem k uživatelům

Klient:

- abstinuje
- je připraven zvládnout rizikové situace v souvislosti s užíváním návykové látky
- má zpracován scénář pro případ relapsu, podle kterého postupuje
- má bezpečné adekvátní místo k bydlení
- má zajištěno zaměstnání, brigádu nebo se na to připravuje (rekvalifikace, stáž, aktivní hledání zaměstnání)
- v případě, že má zaměstnání, udrží si ho
- v případě, že nemá zaměstnání, má jinak zabezpečeno finanční zajištění (dávky, důchod, apod)
- řeší své dluhy – splátkové kalendáře, insolvence, zlepšení finanční gramotnosti

- pečuje o své zdraví – stabilizace nebo zlepšení zdravotního stavu, lékařský dohled, prevence, užívání léků, zvýšení informovanosti v této oblasti
- navázal komunikaci s rodinou, blízkými osobami nebo se o to snaží
- zlepšil své komunikační dovednosti v úzké i široké komunitě – asertivita, zdravý kontakt
- vylepšil své vztahy s okolím (volba bezpečných vztahů)
- je iniciativní v řešení problémů v oblasti své kriminální minulosti
- žije jiným způsobem života – umí smysluplně a bezpečně využít volný čas, vrátil se ke svým koníčkům nebo si našel koníčky nové, umí si volný čas plánovat – režimová opatření
- seberožívá se
- zlepšil své kompetence v řešení běžných i náročných životních situací
- váží si sám sebe
- je samostatný a zodpovědný